

lením nových plánů dosaženo. Uváží-li se k tomu, že shora dotčené nevýhody žalobcovy, schválením těchto nových plánů změnami, v nich provedenými, odstraněny nebyly, nutno dospěti k úsudku, že hlavní účel, který obě smluvní strany uzavírajíce předběžnou smlouvu, měly na zřeteli a který byl pohnutkou, že tuto smlouvu ujednaly, zmařen nebyl. Odvolatelé marně se snaží dovoditi opak toho a, poukazují-li na změnu valuty, přehlíží, že změna tato nemá s účelem předběžné smlouvy nic společného a že může v tomto sporu tím méně přicházeti v úvahu, když ztráta na valutě při nepatrném dílci pozemku jest mnohokrátě vyvážena tím, co strana žalovaná vyzíská na velkém komplexu, který původně byl určen pro zřízení sadů.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání a uvedl mimo jiné

v d ů v o d e c h :

Odvolací soud právem považoval spornou smlouvu za smlouvu dle §u 936 obč. zák., správně vyšetřil, že účelem, kterého žalovaní úmluvou chtěli docílit, bylo, aby žalobce nepřekážel schválení, jim zisk a jemu škodu přinášejících plánů polohopisných, že žalobce převzatou povinnost smluvní, vzdav se námitek proti nepříznivým mu plánům polohopisným, skutečně splnil, a že je i na žalovaných, aby splnili smluvní závazek. Okolnost, že ku smluvnímu splnění na straně žalovaných nedošlo, v čase, kdy k němu mohlo a mělo dojiti, nýbrž že k němu má a může dojiti za změněných poměrů hospodářských — žaloba byla podána už dne 16. října 1918, a jde o parcely ve Velké Praze v místě stavebně i polohou velmi příznivém — nemůže býti kladena na žalobcův vrub, a nemůže býti v §u 936 obč. zák. vyslovená zásada *clausula rebus sic stantibus* jednostranně vykládána ve prospěch žalovaných, kteří přece nemohou těžiti ze změn následkem jich otálení se smluvním plněním nastalých. Pokud jde o námitku dle §u 934 obč. zák., přehlížíjí dovolatelé, že dosud ničeho neplnili ze sporné úmluvy (§ 934 obč. zák. slova »gegeben hat«, »erhalten«) a že námitka taková může býti činěna až po úplném splnění smluvním.

Čís. 2500.

Byly-li v původním sporu po zpětvzetí žaloby přisouzeny žalovanému právoplatně útraty, nelze se domáhati určovací žalobou, že žalovaný nemá na ně práva, vzdav se jich mimosoudním smírem, následkem něhož byl žaloba zpět vzata.

(Rozl. ze dne 11. dubna 1923, Rv I 1347/22.)

Žalobce předložil pod Cg IIa 252 2121-10 soudu doplněné podání, kterým upustil od žalobního nároku proti tehdy žalovanému Josefu V-ovi na zaplacení ceny krávy 8700 Kč s přísl. a vyhradil si výslovně právo, z mimosoudního narovnání ze dne 1. ledna 1922, s Josefem V-em a jeho manželkou uzavřeného, na tyto manžely podati žalobu na zaplacení 9.500 Kč. Zpětvzetí žaloby bylo procesním soudem dne 10. února vzato na vědomí, strany byly vyrozměny a na žádost žalovaného byly

útraty pro zpětvezetí určeny na 1043 Kč 25 h a bylo žalobci uloženo, by útraty ty žalovanému do 14 dnů pod exekucí zaplatil, kteréžto usnesení bylo usnesením rekursního soudu ze dne 8. března 1922 potvrzeno. Určovací žalobou domáhal se žalobce, by bylo zjištěno, že žalovanému Josefu V-ovi nepříslušelo právo, by proti žalobci ve sporu Cg II a) 252/21 mimosoudním smírem vyrovnaném účtoval útraty, že nepřísluší mu právo, by útraty 1043 Kč 25 h na jeho žádost mu přisouzené, na žalobci vymáhal. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e žalobě vyhověl, o d v o l a c í s o u d j i zamítl. D ů v o d y: Domáhaje se určení, že žalovanému nepříslušelo proti němu útraty účtovat, žádati a vymáhati, brojí tím žalobce ve skutečnosti žalobou proti usnesením, kterými bylo právoplatně rozhodnuto, že žalobce jest povinen žalovanému útraty zaplatiti. Usnesení to opřeno bylo o výslovný předpis Šu 237 c. ř. s., který nařizuje, že jest na žalobu zpět vzatou hleděti tak, jako by nebyla podána, a jako následek zpětvezetí žaloby stanoví, že žalobce jest povinen žalovanému nahraditi všechny útraty. Žalobce vzal tehdejší žalobu bezpodmínečně zpět, tak že bylo na ni hleděti, jako by nebyla podána, a upustil též od žalobního nároku. Neuplatňoval-li tehdy, jako činí nyní, že žalovaný nebyl podle mimosoudního narovnání oprávněn, aby útraty účtoval, nebylo soudu procesnímu lze, by na ujednání vzal zřetel a útraty nepřisoudil v dusledku předpisu Šu 237 c. ř. s. Ve sporu Cg II a) 252/21 mohl žalobce proti placení útrat se zajistiti; nemůže však tak učiniti nyní žalobou, neboť neodpovídalo by duchu zákona, by o otázce útrat zahajován byl zvláštní spor, a aby touto cestou bylo lze prohlásiti usnesení, podle zákona řádně vydané, bezúčinným. Pakliže tedy žalobce, bera zpět žalobu, nehájil svého práva z mimosoudního narovnání, nemůže tak činiti nyní žalobou určovací, kterou hodlá zvrátiti použití předpisu Šu 237 c. ř. s., která jest v tomto případě nepřipustnou též proto, že žalovaným bylo domnělé právo žalobcovo, že totiž podle mimosoudního narovnání žalovaný nebude útraty účtovat, již porušeno, kdežto záporná žaloba určovací (§ 228 c. ř. s.) předpokládá, že žalovaný si teprve osvojuje neb uplatňuje právo nebo právní poměr, kterým práva žalobcova se dotýká a je ohrožuje. Věc dlužno posouditi jen podle skutkového stavu, obsaženého ve spisu Cg II a) 252/21 a v nově podané a v klidu ponechané věci Cg II a) 20/22, ze kterých jest bezvýhradně zpětvezetí žaloby zřejmo.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jest přisvědčiti názoru odvolacího soudu, že, když ve sporu č. j. Cg II a) 252/21 bylo srovnalými usneseními dvou soudních stolic rozhodnuto, že útraty této rozepře, určené na 1043 Kč 25 h, má žalobce žalovanému do 14 dnů pod důhonem práva zaplatiti, nabylo rozhodnutí toto právní moci a stalo se ve smyslu Šu I čís. 1 ex. ř. platným exekucním titulem, dle něhož jest žalovaný oprávněn soudně přičleně jemu útraty sporu 1043 Kč 25 h exekučně vymáhati. Bylo tedy již právoplatně rozhodnuto o otázkách, které žalobce určovací žalobou si přeje míti řešeny, nelze opětovně pořadem práva o nich rozhodovati a právem odvolací soud žalobu jako věcně bezdůvodnou zamítl.